

До питання про фінансову інфраструктуру та впливу на її розвиток інститутів конкуренції й управління

Тимофієва С. Б., Островський І. А., Харківська національна академія міського господарства

Надзвичайно важливим і складним структурним утворенням ринкової економіки є ринкова інфраструктура.

Проблема формування становлення та розвитку ринкової інфраструктури актуальна в умовах трансформаційного розвитку економіки України.

Ринкова економіка, в основі якої лежить гостра конкуренція за ресурси та ринку збуту, зумовила поглиблення спеціалізації у всіх сферах життя, в тому числі й у фінансовій, що призвело до виникнення різноманітних установ, органів, інституцій, у фінансовому середовищі, які спеціалізуються на певних видах фінансових операцій і формують фінансову інфраструктуру в ринковій економіці. Інфраструктура – це основа, підґрунтя, фундамент економічної системи та її підсистем, її внутрішня будова, що забезпечує цілісність. Завдяки інфраструктурі здійснюється рух потоків товарів і послуг від продавця до покупця. Однією з важливих складових ринкової інфраструктури є фінансова інфраструктура.

Поняття „фінансова інфраструктура” досить широко використовується у сучасній економічній думці, але, не зважаючи на це, досить немає чіткого визначення, оскільки вживання даного терміну не супроводжувалося чітким відповідним поясненням та обґрунтуванням.

У вітчизняній економічній науці поняття фінансова інфраструктура та інституціональні аспекти розвитку її функціонування на сьогодні не отримали достатнього розвитку. Тому важливо проаналізувати певні існуючі у економічній думці підходи до визначення фінансової інфраструктури та означити деякі інституціональні аспекти її функціонування та розвитку.

Взявши до уваги сутність і функції фінансів, їх можливо розглядати як складову економічної інфраструктури, бо фінанси існують не самі по собі, а заради забезпечення потреб громадян, підприємств, держави і будь-яка фінансова операція пов'язана із суспільним відтворенням. Виходячи з розуміння забезпечувальної ролі фінансів, засад їх функціонування, фінансова інфраструктура характеризується в двох вимірах: по-перше, фінансова інфраструктура – це сукупність елементів, за допомогою яких опосередковуються фінансові відносини, використання яких і забезпечує задоволення потреб суспільного відтворення; по-друге, фінансова інфраструктура закономірно може розглядатись як сукупність елементів, що забезпечують функціонування фінансів як суспільного інституту в інституціональному, управлінському зрізах. Оскільки обидва виміри фінансової інфраструктури тісно взаємозв'язані, то її можна розглядати як єдине цілісне явище.

Фінансова інфраструктура є складним, багатоаспектним явищем, тому її важливо аналізувати не тільки через характеристику складу суб'єктів, а й через

набор засобів, що вони використовують. Такими складовими фінансової інфраструктури є: організаційна та інструментальна фінансова структура.

В Україні сформовано основи фінансової інфраструктури ринкової економіки. Враховуючи те, що ця інфраструктура зорієнтована на залучення фінансових ресурсів та їх направлення в економіку і основними інвесторами при цьому є домогосподарства, умовами успішного розвитку все більш залежать від впливу інститутів конкуренції та управління.